

האגודה

עלון לשבת קודש

בס"ד

דברי מחשבה והלכה, ומהנעשה בבתי הכנסת

נושא השבוע: ערב פסח
ההפטרה: "יוערה" (מלאכי ג)

פרשת מצורע - שבת הגדול

"את תהיה תורת המצורע ביום טהרתו..." (יד, ב)

ב"חובת הלבבות" כתוב: המדבר לשון הרע נוטלים ממנו את מצוותיו ומעבירים לאותו האיש שדיבר עליו לשון הרע, והוא נוטל עוונותיו של חברו וזה שנאמר: "זאת תהיה תורת המצורע ביום טהרתו", רק ביום שמטהר עצמו ועושה תשובה על כל שלביו על הלשון הרע שדיבר איז נחשבת תורתו, כי עד עכשיו את תורתו לקח חברו כיון שדיבר בגנותו..... (אמרי חן)

חג הפסח קרוב ועמו ההכנות והטרחות כשליח הסדר הינו גולת הכותרת, אך כוון שזה הזמן שבו מתכנסת המשפחה המורחבת שלא נפגשה זמן רב, יש לשים על לב שהלילה יעבור מתוך רוממות הרוח כשהילדים הינם כוכבי הערב ולספר להם בצורה מרתקת [בליווי אמצעי המחשה] על הניסים שעשה הקב"ה לאבותינו במצרים ובצאתם ממנה מבלי לגלוש לשיחת חולין ודיבורי לשון הרע ח"ו, שאז יצא שכרם בהפסדם....

והלשים בראי לזן

בפרוס חג הפסח ביקשה הרבנית מרגלית יוסף ז"ל, אשת מרן הראשון לציון רבנו עובדיה יוסף זצוק"ל, לרכוש לעצמה תכשיט יפה לחג מחנות תכשיטים גדולה שנפתחה בירושלים בסוף שנות השבעים. כשביקשה ממר"ן כסף, הוא שאל: "כמה זה יעלה?", השיבה: "300 דולר, אולי קצת יותר, 500 דולר", מיד שלף מרן 500 דולר ונתן לה, והיא יצאה עם הילדים לחנות התכשיטים. לאחר שסקרה את המוצע, בחרה בזוג עגילים משוכצים ביהלומים, אך התברר לה לאכזבתה שמחירם 1,000 דולר. "חבל" אמרה "זה יקר מדי", ואבא יראה בזה בזבוז מיותר". הבן הגאון הגדול רבי דוד שליט"א, שמע זאת ומיד חמק מההנחות, וסיפר זאת לאביו. מר"ן שלף מיד עשרה שטרות של מאה דולר ומסרם לידי בנו רבי דוד ואמר לו: "לך תקנה זאת לאימא ובתנאי שזה יהיה הפתעה, ושזה יהיה בסוד". ואכן בערב החג מסר לה מר"ן את ההפתעה, זוג העגילים שבחרה, ושמה שקיים את ההלכה בהידור, שהבעל חייב לשמה את רעייתו בתכשיטים או בבגדים חשובים לכבוד החג.

זיכרונות ותזכורות ליום שישי ערב פסח!

4:47 (עלות השחר) - תחילת תענית בכורות, ומי שהוא בכור [או אב עבור בנו הקטן הבכור] אינו יכול לשתות לפני התפילה שהרי הוא בתענית עד שישתתף בסיום [ובסיום יאכל כזית מזונות או פירות].
אכילת מצה: אסור לאכול מצה בערב פסח [כדי שיהיה היכר לאכילתה בליל הסדר שהיא לשם מצוה] (ש"ע סעי' תע"ג ס"ב בהנ"ל, כה"ח ס"ק ח) אבל בליל יד בניסן (יום חמישי בלילה) מצד הדין מותר (כה"ח ס"ק כב, חז"ע ע"ג) ויש מחמירים אף בלילה (נכ"ח לו ס"ו). וקטן שאינו מבין את סיפור יציאת מצרים מותר להאכילו מצה בערב פסח (נכ"ח"א).

5:59 (בבוקר) סוף זמן אכילת חמץ - בזמן זה אסור לאכול חמץ עד מוצאי החג האחרון [ובאיסור אכילת חמץ נכללים אפילו תינוקות בני יומם].

* עד שעה זו יש לצחצח שיניים, וכן מי שיש לו שיניים תותבות ינקם וירחצם היטב.
* לאחר זמן זה יש לאסוף את פתיתי החמץ מבדיקת החמץ, ולא לשכוח לנקות את השקית שבתוך שואב האבק מחמץ. * לאחסן את כלי החמץ שנותרו בארונות המתאימים.

הזמנים ע"פ לוח "אור החיים" של אופק ת"א * שעון קיץ * נא לא לעיין בתפילה * סוף זמן ק"ש 8:49-8:44

כניסת שבת: 6:48 יציאת שבת: 7:40 יציאת ש"ס ר"ת: 8:28

(חז"ע פסח לג"ע יוסף ח"ב עמ' לא) [אך ישאירו ביצה אחת בקערה כיוון שיש סוד בשלמות הקערה עד "שולחן ערוך"] [נכ"ח ס"א פ' לו סי' לז]. ויש נוהגים לאכול ב"שולחן ערוך" (בסעודה) [עין בהנ"ל סי' תע"ג ס"ב משנ"ב ס"ק י, תורת מועדים לג"ד יוסף "שולחן ערוך" ס"ג, נטע גריאל פסח ח"ו פ"ה ס"א] כשאוכלו יאמרו "זכר לקרבן תהיה" (ש"ע סי' תע"ג ס"ד, חז"ע ס"ס).

רוחץ - יטול ידיו בלא ברכה ולכתחילה טוב לכוון שהנטילה הזו לא תפטור את חיוב הנטילה לסעודה (ש"ע סי' תע"ג ס"ו). טוב לא לדבר מהנטילה ועד אכילת הכרפס (חז"ע עמ' לז).

כרפס - יקח פחות מ-18 גר' ויטבלנו במי מלח או לימון ויקפיד שיהיה רוב מים [כדי שיהיה להם דין של טיבול במשקה]. בשעה שמבדק על הכרפס יכוון בברכת "בורא פרי האדמה" גם על המרור שאוכל אחר"כ (משנ"ב ס"ס ס"ק נה). עדיף שבעל הבית יבדק ויוציא את כולם יד"ח.

מגיד - בקריאה יתכוון לקיים מצוות עשה מן התורה של סיפור יציאת מצרים, יש להקפיד שגם הנשים תאמרנה לכל הפחות את הקטעים: "פסח, מצה ומרור" (ס"ס ס"א, חז"ע ס"ס).

רחצה - יטול ידיו בברכה כיון נטילת ידיים לפת ויכון קודם אכילתו לצאת יד"ח אכילת מצה.

מוציא מצה - בוצע מהשלמה העליונה ומן החתוכה שמתחתיו, מכל אחד כזית ויאכל שני הכזיות ביחד, ובדיעבד אם אכל כזית אחד יוצא, ובמקום קצת צער אף לכתחילה מספיק כזית אחד. וכן אם בני ביתו מרובים ואין מספיק לחלק לכל אחד מהם שני כזיות מצות הסדר יכול לתת להם ממצה שמורה אחרת שמחוץ לשולחן ואז די בכזית לכל אחד ואין הכרח לתת לכל אחד מהם שני כזיות מן המצות השמורות שמחוץ לשולחן (עמ' ס"ה, ס"ח).

מרור - יש לכוון בברכת "על אכילת מרור" גם את המרור שבכורך (ולא יבדק "האדמה"). זמן אכילת מצה ומרור בברכה עד חצות לילה ואם התעכב עד אחר חצות יאכלם בלי ברכת "מרור" [אבל "האדמה" יבדק] וברכת "מצה" לא יבדק [אבל "המוציא" יבדק] (חז"ע עמ' פ"א, משנ"ב ס"ק ו').

שולחן ערוך - לא ימלא כרס בסעודה כדי שיאכל לאחריה את האפיקומן בתאבון (תורת מועדים עמ' ק). יש להימנע לאכול בלילה את הזרוע שצלו לקערת הסדר [אבל למחרת ביום מותר ואם הוא מבושל מותר לאכול בלילה] (ולקו"י פסח ח"ג עמ' כט).

צפון - יזהר לאכול את האפיקומן קודם חצות לילה 12:40 (ש"ע סי' תע"ג ס"א), ובדיעבד יוצא ידי חובה גם לאחר חצות (חז"ע עמ' קט). וכשאוכלו יאמרו: "זכר לקרבן פסח הנאכל על השובע" (כה"ח ס"ס).

- ☒ אם שכח לאכול אפיקומן ונטל מים אחרונים אם נזכר:
- * קודם ברכת המזון [אף אם אמר "הב לו ונברך"] יאכלנו בלא ברכה ואחר"כ יברך ברכת המזון.
- * אחר ברכת המזון - יטול ידיו (בברכה אם אוכל כביצה [50 גר'] (הליכות עולם ח"א)) ויברך המוציא ויאכל האפיקומן ויברך ברהמ"ז על כוס שלישית ויברך בורא פרי הגפן וישתה.
- * אחר כוס שלישית - אם אכל בסעודה ממצות שמורות אינו צריך לחזור. ואם לא, יטול ידיו (בברכה אם אוכל כביצה) ויאכל האפיקומן ויברך ברהמ"ז, אך לא יחזור וישתה כוס שלישית אלא ימשיך באמירת ההלל (חז"ע עמ' קי).

☒ אסור לאכול שום דבר אחר האפיקומן (ש"ע סי' תע"ג ס"א) כדי שלא יעבור מפיו טעם המצה של האפיקומן (משנ"ב ס"ס ס"ק א) ובדיעבד אם אכל חוזר ואוכל אפיקומן כדי שישאר טעם המצה בפיו (ס"ס) ואם ברך כבר ברכת "המזון אינו צריך לחזור ולאכול אפיקומן" (חז"ע עמ' קי-קיד). ולעניין שתיה - מותר לשתות מים (משנ"ב ס"ס ס"ב, ש"ע סי' רפ"א ס"א) וכן קפה או תה [אפילו עם סוכר] ושאר משקים שאינם משכרים (חז"ע ס"ס) חוץ מכוס שלישית ורביעית של יין שמותר שהם מתקנת חכמים (ס"ס).

בד - בברכת המזון לא יסב (ולקו"י ח"ה עמ' טט), אחרי ברכת המזון אסור לדבר עד סיום שתיית כוס שלישית של ברכת המזון (ש"ע סי' קפ"ט ס"ק ו' משנ"ב ס"ק כ"א).

הל - יש להיזהר לסיים את ההלל ושתיה כוס רביעית לפני חצות ואם נתאחר עד אחר חצות אף על פי כן יחתמו בברכת "יהללוך" בשם ובמלכות (כה"ח סי' תע"ג ס"ק יד, חז"ע ק"ה).

אין להפסיק בדיבור מתחילת ההלל עד סיום שתיית כוס רביעית ויש להקפיד לשתות רביעית שלמה כדי שיוכל לברך ברכה אחרונה (נכ"ח פ"ג לו ס"ב) ומי שלא הצליח/ה לשתות רביעית יבקש ממי ששתה רביעית שיוציאו בברכה אחרונה (משנ"ב סי' תע"ב ס"ק ג).

להעיר ולעורר: ימי הנקיון המפרכים כמעט מאחורינו אך עלינו לא לשכוח את העיקר שהוא "ליל הסדר" שבשבילו טרחנו עד כה. אם נגיע אליו כשאנו עייפים ורדומים הפסדנו את העיקר לכן **חובה** שכל בני הבית כולל הבעל, האשה והילדים ישנו בחצרי ערב פסח ויאזרו כח לערב הגדול ויברט שכניסת החג מאוחרת.

להעיר ולהעיר: ימי חול המועד באים עלינו למובה ויש פנוניות שאסור לעשותם בחול המועד לכן נקדים לעשותם כעת: כחשפורת וגילוח, תשלום חשבונות, כיבוס וכו'.

מידע לגבי נקודות להכשרת כלים באשדוד ובורות לטבילת כלים 08-8644452

שעור לגברים באשדוד בימים א-ה מ-19:30 עד 21:00 עם הרב מונסנגו ב"ר רמח"ל אזור א

11:19 סוף זמן שריפת חמץ – וראוי לא לחכות לרגע האחרון, טוב לקחת את הלולב והערבות לשריפת חמץ. את החמץ יפרוס כדי שתשלוט בו האש היטב, ואם אינו יכול לשרוף יפורר ויטיל לים או יפוררנו וישפוך עליו חומר ניקוי עד שיפסד, ועל כל פנים אין לזרוק את החמץ סתם. אחר הביעור יבטל את החמץ [שמבטלים החמץ כעפר הארץ].

12:40 חצות יום – כל מלאכה שאסור לעשותה בחול המועד אסור לעשות אחרי חצות [באופנים מסוימים קל יותר מחוה"מ] [חז"ע עמ' קפח] אפילו בחינם, מ"מ ע"י גוי (ש"ע סי' תס"ז) או ע"י פועל ישראל עני שאין לו מה לאכול וזה לצורך המועד או דבר האבד וכדו' מותר לעשותה.

* משעה זו אסור לכבס בגדים [אבל מכונה שהפעילו לפני שעה זו יכולה להמשיך לעבוד עד סיום] אבל ע"י גוי מותר (חז"ע עמ' קלא).

* אסור להסתפר ולהתגלח, אבל ע"י גוי או ע"י עצמו מותר אם שכח לפני חצות לעשות זאת (ס).
* מותר להגן, לצחצח נעלים ולגוזו ציפורנים כבכל חול המועד (חז"ע עמ' קנב) ומותר לכתוב לעצמו דרך לימודו בלימוד תורה (ש"ע סי' צ).

* טוב לטבול במקווה טהרה אחר חצות יום * את הכלים החדשים הטעונים טבילה יש לטבול בבור טבילת כלים, והקונים תנור חדש יטבילו את התבניות [ועדף להטביל כמה ימים קודם].

* יכין את החסה והכרפס מסוג "נקי מתולעים".

* יזכור להכין את פרטי הקערה ויכין את ה"כזיתות" (27 גר' וטוב ליקח קצת יותר (חז"ע עמ' עג)) מצה וחסה מראש בשקיות כמספר המסובים [מטעמי נוחות]. [חסה = מס' מסובים $\times 2$, מצה = מס' מסובים $\times 4$ וכי"ב].

* יכין בקבוקי יין כנדרש ויבדוק שהכוסות לשתיית 4 כוסות מכילות שיעור רביעיית [=81 סמ"ק] (חז"ע עמ' טז). ניתן למדוד עם בקבוק תינוק [כשר לפסח].

* השנה ששיל פסח בשבת יכין את מי המלח או פח החומץ לפני השבת, ואם לא הכין כיוון שחל בשבת יכין מעט מי חומץ או מי מלח (משנ"ב סי' תע"ג) [ואם משתמש במי לימון יש לסוחטו לפני שבת ולא בשבת].

3:55 שעה עשירית – החל משעה זו אין לאכול יותר מכביצה (50 גר') "מצה עשירה", ופחות מזה מותר רק במקום צורך גדול, מכל מקום מותר לאכול פירות וירקות ושאר תבשילים אף יותר מכביצה ובלבד שלא ימלא כרסו מהם (חז"ע עמ' קה, עיין ש"ת סי' תעה ס"א-ב).

* יערוך השולחן ומקומות הישיבה לפני שילך לביה"כ על מנת שיקדש מיד כשיבוא לביתו.
6:53 זמן הדלקת נרות וכניסת החג, והנשים מברכות "להדליק נר של שבת ויום טוב", וראוי שלא תברכנה "שהחיינו" בהדלקת הנרות (חז"ע עמ' כה).

7:29 צאת הכוכבים – השנה ששיל פסח חל בשבת אין לשלח ציבור לומר "ברכת מעין שבע" אחרי העמידה (ש"ע סי' תפ"ט) * בהגיע הלילה צריכות הנשים לומר "הלל שלם" עם ברכה, לפני תחילת הסדר (חז"ע עמ' רל). * מזמן זה אפשר לקדש בשובו מביה"כ ואין צריך להמתין לר"ת (ס"ע עמ' א).

הלכות ליל הסדר

פִּנְת הַהִלְכָה

א. ארבע מצוות חייבים בהם בליל הסדר: אכילת מצה, סיפור יציאת מצרים, אכילת מרור ושתיית ארבע כוסות. (ש"ע סי' תעה ס"ז, סי' תע"ג ס"ה, סי' תע"ב משנ"ב)

ב. נשים חייבות כאנשים בכל מצוות ופרטי ליל הסדר (ש"ע סי' תע"ב ס"ה) ויש לחנך גם קטנים שהגיעו לחינוך לכך (ש"ע סי' טו) [כזית = 27 גר' וטוב קצת יותר (חז"ע עמ' ג)].

ג. את המצות (4 כזיתות) ו-4 כוסות יין צריך לאכול/לשתות בהסבה דוקא, (עיין ש"ע סי' תע"ב ס"ז, חז"ע עמ' ט). ואם לא הסב צריך לחזור לאכול/לשתות בהסבה [בלא ברכה] (ש"ע סי' ט).

- בכורך [הכזית השליש] אם אכל בלא הסבה וקשה עליו לחזור ולאכול שוב בהסבה פטור, אך המחמיר בכל זאת לאוכלו שוב בהסבה תבוא עליו ברכה (חז"ע פסח עמ' ק"א ס"ב).

- באפיקומן [הכזית הרביעית] אם אכל בלא הסבה יצא בדיעבד אם ברך כבר ברכת המזון, ואם עדיין לא ברך ואין האכילה קשה עליו יחזור ויאכל בהסבה (חז"ע עמ' קח). ונשים שאכלו או שתו בלא הסבה אינן צריכות לחזור בכלל (ס"ע ו).

ד. אופן ההסבה – שיטה גופו לצד שמאל וישען אבל אם לא נשען [כגון: באויר] (אור לזיון ח"ג עמ' קנד) או מיסב לצד אחר לא מועיל (ש"ע סי' ט) ושמאלי שהיטה לימין יצא בדיעבד (משנ"ב ס).

ה. מי שאינו יכול להשתמש בידו הימנית מסיבות רפואיות יסב על צד ימין בלי להישען כדי שיוכל להשתמש בידו השמאלית ובדיעבד שלא הסב יצא ידי חובה (חז"ע פסח עמ' ט).

ו. אכילת מצה: בליל הסדר חייבים לאכול 4 כזיתות מצה [יש מצב שפחות], ב-"המוציא" – שני כזיתות, ואם מצטער קצת או שהכזית לא ממצת עורך הסדר [ולהלן ב"המוציא מצה" עמ' אחרון] מספיק לכתחילה לאכול כזית אחד. ב-"כורך" – כזית אחד. ב-"אפיקומן" – כזית אחד, ויש מחמירים

לאכול ממנו שני כזיתות [ואז יקח 18 גר' $\times 2$ בלבד]

✓ כל כזית יש לאכול לכתחילה בתוך 4 דקות ובדיעבד בתוך 7.5 דקות (חז"ע סוכות עמ' קיב בנאוריס) ולאוכלו לבד ללא תוספות מאכל עימו (אורחות יוסף עמ' קיג).

✓ ראוי לאכול ממצת יד שמורה דווקא ולא ממצת מכונה שמורה (כה"ח סי' תנ"ג ס"ק נט, יח"ד ח"א סי' יד), ובשעת הדחק יוצא ידי חובה בכל מצה (ש"ע סי' תנ"ג ס"ד) כשרה לפסח.

✓ מותר לשקול את המצה בליל פסח עצמו (אבל לא במשקל חשמלי) (חז"ע עמ' ע"ג).

ז. שתיית ארבע כוסות: ✓ חייבים לשתות ארבע כוסות בליל הסדר, וכל כוס במקומה כאמור בהגדה, ואם שתה שלא כסדר שנתקן אלא זה אחר זה מיד לא יצא ידי חובה (ש"ע סי' תע"ב ס"ח).

✓ ראוי להזהר שלא לשתות יין בין כוס ראשונה לשניה אלא במקום צורך גדול, ובין כוס שניה לשלישית רשאי לשתות (ש"ע סי' תע"ב ס"ז) ובין כוס שלישית לרביעית לא ישתה יין (סי' תע"ב ס"א).

✓ כשהכוס מכילה רביעית – לכתחילה ישתה את כל הכוס, ובדיעבד אם שתה רובו יצא. ואם הכוס גדולה יותר לכתחילה ישתה את רוב הכוס [אפילו שהיא יותר מרביעית] ומן הדין די שישתה רביעית (חז"ע פסח עמ' טז ס"כ, עיין ש"ע סי' תע"ב ס"ט ומשנ"ב ס).

✓ ישתה כל כוס בבת אחת (ס"ס כהרמ"ל) ובדיעבד אם שתה לסירוגין בתוך 7.5 דקות יצא (חז"ע עמ' טז).

✓ לפני כל שתיה צריך להדיח את הכוס במים (כה"ח סי' תע"ב ס"ק א), [ואם הכוס נקיה אינו צריך ואעפ"כ טוב בכל זאת להדיחה (חז"ע עמ' טז)] ונוהגים שכל אחד מוזג לחברו (ילקו"י ח"ה עמ' קפז).

✓ מצוה לקחת יין אדום, ובשעת הדחק כשאין לו יין אחר יוצא ידי חובה גם ביין לבן (ש"ע סי' תע"ב ס"א). מי שקשה לו לשתות יין יכול לשתות יין מיץ ענבים (חז"ע עמ' ג).

ח. אכילת מרור: ✓ לוקחים למרור חסה (ש"ע סי' תע"ב ס"ה, כה"ח ס"ק עה-עו). ויש לקנות חסה וכרפס נקיים מתולעים עם השגחה כגון: של חסלט, ואעפ"כ טוב לעיין בהם (חז"ע עמ' לג, לה) מ"מ אם קנה מהשוק ולא בדק, את הכרפס לא יאכל אלא ירק אחר (חז"ע עמ' לה) ובחסה ישתמש רק בקלח ולא בעלים (חז"ע עמ' לה) (ש"ע סי' תעה ס"א).

✓ חייבים לאכול 2 כזיתות מרור, ושיעור כל כזית 27 גר'. **כזית אחד** טובלים כולו בחרוסת ומנערים ואוכלים בלא הסבה. **ואת השני** כורך עם כזית מצה טובל בחרוסת ואוכל (ס).

ט. סיפור יציאת מצרים: ✓ מצות עשה מן התורה על האבא להסביר ולספר לבניו ובנותיו בלילה זה את סיפור יציאת מצרים ויארץ בתיאור הניסים והנפלאות שעשה לנו ה' (ילקו"י ח"ה עמ' קלז ס"ה-ו) ולא ינחם בצד והמבוגרים יתעסקו לעצמם.

✓ מצוה לחלק לילדים מיני מתיקה כדי שלא ישנו ויראו שינוי וישאלו (ש"ע ס"ט).

✓ ראוי שהאב יעניין בפירושים על ההגדה במשך השבוע, כדי שבליל הסדר יתמצא בסדר ההגדה ויוכל להסביר בצורה מקיפה את ההגדה לבני המשפחה (ז. ע).

י. דין חולה: ✓ מי שהיין מזיקו ויביאו לידי חולי פנימי או יפול למשכב פטור מ-4 כוסות, ויקדש על המצה (ילקו"י ח"ה עמ' קסו ס"ה) אבל אם רק כואב לו הראש קצת אינו פטור (משנ"ב סי' תע"ב ס"ק לה) מ"מ אם אפשר ישתה יין מיץ ענבים (חז"ע עמ' יד). חולה שלא הסב בשתיה וקשה לו לחזור ולשתות בהסבה עלה לו (חז"ע עמ' קס"א-קס"ב).

✓ זקן או חולה או מי שיש לו כאב שיניים ואינו יכול לאכול את המצה מפאת קשיותה מותר לכתחילה לפזורה לפיכורים דקים [ולא לרסקה כקמח!] ולאוכלה וכן מותר להשרותה ולרככה במים ולאוכלה והוא שלא נימוחה (חז"ע ס, ש"ע סי' תס"ז ס"ד, משנ"ב ס).

✓ זקן או חולה שקשה עליהם אכילת המצה אפילו שהיא מפוררת, די שיאכל כזית מצה בתחילה ואח"כ כזית מרור, ולכורך יקח חתיכה קטנה של מצה וחתיכה קטנה של מרור ולאחר מכן יאכל כזית אפיקומן (חז"ע ז'מד).

✓ שיעור כזית לחולה או זקן שקשה להם לאכול את המצה הוא 18 גרם (חז"ע עמ' עג).

יא. בסיום הערב קוראים קריאת שמע שעל המיטה כרגיל עם כל הפסוקים כמו בכל יום [ומלבד וידוי] (בא"ח ש"א פ"ל ז' ס"כג וראה בהלכות עולם לגר"ע יוסף ח"א על צ"ח ח"א עמ' שא-ש"ב, הלכה כדורו לגר"ד יוסף ח"ב עמ' רע ס"ה, פסח בזיון לגר"ד מולפי עמ' תלה-תלו).

נקודות לתשומת לב בסדר ליל פסח

קדש - * בברכת שהחיינו – יכונו כולם על: עצם היר"ט, על המצה, המרור וארבע כוסות, ועל שאר מצוות הלילה (סידור העי"ב) אשה שברכה שהחיינו בהדלקת נרות רשאית מן הדין לענות "אמן" בעת ברכת שהחיינו שבקידוש (ילקו"י פסח ח"ג עמ' כט) והשנה שחל בשבת מוסיף בקידוש "ויכולו" (ש"ע סי' תע"ב ס"א). יש נוהגים לאכול אחרי הקידוש את "הביצה" (ויברך "בורא נפשות" אם אוכל שיעור 27 גר') (ר